

Het Groene blad

Winter 2020

3 graden opwarming

Pesticiden

Kalk

Contactpersonen Werkgroepen

Excursies
Vacant

Mediatheek
Suze Hörchner
0318-513613
mediatheek@ivnveenendaal-rhenen.nl

Natuurpaden
Ida Marsman
natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl

Vogelwerkgroep
Henk van Reuler
henvanreuler@outlook.com

Werkgroep scholen V'daal
Bert de Ruiter
0318-522617
scholenwg.veenendaal@ivnveenendaal-rhenen.nl

Werkgroep scholen Rhenen
Harald Ariesen
0317-616705
haraldariesen@hotmail.com

Werkgroep Planten
Magda Buijs
0318-513641
mag.buijs@hetnet.nl

Weidevogelbescherming
Roelof de Jong
0317-614941
jon73229@planet.nl

Media Werkgroep (Groene Blad)
Vacant

"de Groenlingen"
John Ikkink
0318-506521
john.ikkink@ivnveenendaal-rhenen.nl

"de Zwammen"
Martijn Stip
0317-619935
zwammen@ivnveenendaal-rhenen.nl

NatuurWerkt!
Bert Berg
0318-472145 of
06-33106173
bberg@hetnet.nl

Bomen en Openbaar groen
Carlo van de Weerd
0318-561134
kh.vd.weerd@hccnet.nl

Werkgroep PR
Cokkie Gadella
0318-550806
pr@ivnveenendaal-rhenen.nl

Natuurtuin Diddersgoed
vacant

Tuin "Groenhof"
Hanneke Baretta-Bakker
groenhof@ivnveenendaal-rhenen.nl

Duurzaamheid enm Moestuין
Dorothy Reijn
d.reijn@xs4all.nl

Vertrouwenspersoon
Ida Marsman
vertrouwenspersoon@ivnveenendaal-rhenen.nl

Groenhof

In de Groenhof bevinden zich het Natuur- en Milieu Educatief Centrum (NME-centrum) en de Mediatheek. Karel Fabritiusstraat 3, 3904TG Veenendaal. T. 0318-589555. B.g.g. Suze Hörchner, T. 0318-513613. Openingstijden: woensdag 14 – 16 uur of na afspraak met coördinator Suze Hörchner. Gesloten tijdens schoolvakanties én in de maanden juli en augustus. mediatheek@ivnveenendaal-rhenen.nl, groenhof@ivnveenendaal-rhenen.nl, ghorchner@planet.nl www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen

Webmaster en Nieuwsbrief

Arie Bons, webmaster@ivnveenendaal-rhenen.nl
Henk te Paske, nieuwsbrief@ivnveenendaal-rhenen.nl

Leppers Zonwering B.V.
Nieuweweg 85
3905 LH Veenendaal
Telefoon: 0318 51 75 65
Fax: 0318 54 32 60

BTW nr. 8099.91.998.801
ING bank
IBAN: NL30INGB0651914558
K.v.K.: 30058732
E-mail: info@leppers.nl

Het Groene blad

IVN Veenendaal - Rhenen - Winter 2020

Beste Medeleden,

Het mooie winternummer van het Groene Blad ligt weer voor u. Naast de nieuwsbrief houden wij elkaar op deze manier op de hoogte van wat er gebeurt binnen de IVN en in onze omgeving. Maar dit kan natuurlijk niet tippen aan de fysieke contacten met de leden en met de deelnemers aan onze programma's. Want vele IVN-activiteiten, die dit jaar in de planning hebben gestaan, zijn als gevolg van Covid-19 niet doorgegaan of slechts gedeeltelijk uitgevoerd.

Het is een bijzondere tijd. Ik hoop van harte dat u en uw naasten deze tijd goed bent doorgekomen. Als IVN-bestuur hebben wij de afgelopen periode u zo goed mogelijk op de hoogte gehouden van de invloed van de door de regering ingestelde maatregelen. En zullen dit ook blijven doen, waarbij de eigen verantwoordelijkheid voorop staat.

Voor mij als net aangetreden voorzitter betekende het, dat ik met velen van u nog geen kennis heb kunnen maken. Er waren veel minder mogelijkheden elkaar te ontmoeten. Dit zal helaas nog wel even zo blijven. Al is het een schrale troost dat men nu in de ziekenhuizen beter is ingespeeld op Covid-19. Gelukkig gloort er licht aan het einde van de tunnel in de vorm van vaccins.

Wij staan nu vlak voor de Kerst. Een periode van bezinning. Daarna volgt de jaarwisseling en de start van het nieuwe jaar. Laten we de verwachting uitspreken dat we volgend jaar meer mogelijkheden hebben om onze activiteiten weer op te starten en er een mooi jaar van te maken.

Ik wens u, mede namens het complete bestuur hele mooie kerstdagen toe en een gelukkig en gezond 2021.

Met vriendelijke groet,

Leo Pruis

Inhoud

- 4 3 graden opwarming
- 6 Egelhuis
- 8 Slenterpaadjes
- 9 Egeltje Prik
- 10 Kalk
- 13 Wat te doen
- 14 Pesticiden

Colofon

Het Groene Blad, het contactblad voor leden en donateurs van IVN Veenendaal-Rhenen verschijnt 4 maal per jaar.

De sluitingsdatum voor het Winternummer is 31 januari 2021.

Informatie uit de werkgroepen verdienen een plek in ons Groene Blad.

REDACTIE:

Nico Bosman

redactie@

ivnveenendaal-rhenen.nl

Foto's voor- en achterpagina:

Tineke Wouda

BESTUUR:

VOorzITTER:

Leo Pruis

voorzitter@

ivnveenendaal-rhenen.nl

SECRETARIS:

Hans Hardeman

secretariaat@

ivnveenendaal-rhenen.nl

PENNINGMEESTER:

Heiny Achterberg

penningsmeester@

ivnveenendaal-rhenen.nl

NL95 INGB 0004 7381 18

t.n.v. IVN Veenendaal

installatiebedrijf
Bouman

- Waarborg installateur voor gas- en watertechnische installaties
- Dakbedekkingen
- Aanleg, onderhoud cv-installaties en gastoestellen
- Rioleringen
- Lood- en zinkwerken
- Installeren van sanitair
- Ventilatie & aircosystemen

Postbus 307, 3900 AH Veenendaal
 Bezoekadres: Generatorstraat 9, 3903 LH Veenendaal
 Telefoon (0318) 51 00 01, Fax (0318) 54 38 57
info@boumaninstallatie.nl
www.boumaninstallatie.nl

Lid van
UNETO-VNI

3 graden opwarming

De Wereld stevent af op opwarming van ruim 3 graden
Deze kop las ik op de voorpagina van Trouw van 10 december jl.

Deze klimaatnoodkreet klonk naar aanleiding van het recente rapport van de VN-organisatie Unep. Unep is het orgaan binnen de Verenigde Naties dat verantwoordelijk is voor de VN milieuactiviteiten en het ondersteunen van ontwikkelingslanden bij het ontwikkelen van een effectief milieubeleid en het implementeren ervan.

Misschien hadden sommigen van ons gehoopt dat de door de coronapandemie gestagneerde economische groei en afgenomen mobiliteit een merkbaar effect zouden hebben op de steeds dreigender klimaatontwrichting. Dan worden ze helaas wreed in hun droom gestoord. Dat effect is bezien over de periode tot 2050 verwaarloosbaar. Als gevolg van de nog steeds toenemende broeikasgassen als CO₂, methaan lijkt de vijf jaar geleden tijdens de VN klimaatop in Parijs afgesproken maximale temperatuurstijging met twee graden eind deze eeuw niet langer haalbaar en dreigt de gemiddelde toename van de jaargemiddelde temperatuur wereldwijd (ten opzichte van het pre-industriële tijdperk) verder op te lopen met drie graden en zelfs nog meer.

De boodschap van Unep is uiterst zorgelijk. Alle tot nu toe bekende klimaatplannen van landen bij elkaar opgeteld, de zogeheten Nationally Determined Contributions (NDC's), zijn verre van voldoende om ontwrichtende klimaat-

Primera
Van Walssem

VEENENDAAL | SCHERPENZEEI

boeken tijdschriften wenskaarten
 cadeaukaarten kantoorartikelen
 kansspelen tickets tabak

postnl

Primera Van Walssem
 J.L. de Grootstr. 21 3903 LH Veenendaal
 primera@vanwalssem.nl

Primera Scherpenzeel
 H. van der Meerstr. 10 3903 ZH Scherpenzeel
 primera@scherpenzeel.nl

GRATIS
PARKEREN

...even naar Primera

HUIBERS
ELECTRA B.V.
Sinds 1948

Elektrotechniek & Elektrovakzaak

Laan der techniek 3 Veenendaal
www.huiberselectra.nl Tel.: 0318 – 513245

verandering te voorkomen zelfs als ze allemaal worden uitgevoerd.

Om nog op een opwarming met 1,5 graden uit te komen, moeten de inspanningen ongeveer drie maal zo groot worden. Momenteel, 2020, zitten we al op een stijging met 1,2 graden..

Alleen bij een maximale stijging met 1,5 graad, eind deze eeuw, zijn de gevolgen van het warmere klimaat, zoals hittegolven, lange droogteperioden, extreem weer en stijging van de zeespiegel, nog enigszins te behappen.

Positief is dat in 2020 126 landen hebben toegezegd in 2050 op netto nul uitstoot van broeikasgassen uit te willen komen, een wereldwijde besparing van 50% van de totale uitstoot van deze gassen. Als de VS onder president Biden ook dat voornemen uitspreken, zou die afname uitkomen op 63%.

Ondanks aanvankelijk forse interne weerstand van een aantal EU-landen is het de Raad van Europa vrijdagochtend van 10-11 december gelukt tot een afspraak te komen in de komende tien jaar de CO₂ uitstoot met minstens 55% te verminderen. In plaats van de eerder overeengekomen 40% reductie ten opzichte van 1990. Het Europese Parlement, dat die deal nog moet goedkeuren, had ingezet op een afname van 65%. Ook de milieuorganisaties hebben hun twijfels of deze afname van CO₂ uitstoot voldoende zal zijn om op wereldniveau voldoende bij te dragen de opwarming van onze atmosfeer te beperken tot de vijf jaar geleden tijdens de klimaatop in Parijs afgesproken maximaal twee graden eind deze eeuw. Om over maximaal anderhalve graad opwarming maar te zwijgen.. De wegens de coronapandemie naar eind 2021 uitgestelde VN klimaatop van Glasgow (COP26) wordt een zeer spannende.

Ondanks toenemende voornemens van zowel landelijke overheden als bedrijven om de uitstoot van broeikasgas terug te dringen is de klimaatbeweging niet optimistisch over de ambitie van deze plannen.

Zij beschouwt het tot nog toe als lege beloften van tekortschietende plannen, terwijl in elke hoek van de planeet fatale overstromingen, langdurige droogteperioden en hongersnoden levens verwoesten van mensen die zelf part noch deel hebben aan de oorzaken (want kleine voetafdruk) van deze crisis, aldus de COP26 Coalitie van milieuoorganisaties en ngo's.

foto N Bosman

Het jaar 2021 zal een cruciaal klimaatjaar worden door de komende klimaatop en het zeer waarschijnlijk ten goede kerende klimaatbeleid van de VS door het aantreden van Joe Biden als president januari a.s. en zijn benoeming van John Kerry tot klimaatminister. De laatste was namens de VS vijf jaar geleden de onderhandelaar die op constructieve wijze bijdroeg aan het klimaatakkoord van Parijs. Toen is door de landen die lid zijn van de VN afgesproken zich te conformeren aan een maximale opwarming aan het eind van 21e eeuw met 2 graden en te streven naar hooguit 1,5 graad opwarming.

In Glasgow zullen er door de landen concrete plannen moeten worden voorgelegd en zo nodig de inspanningen en ambities worden opgeschroefd

Huishoudens zullen om alsnog een opwarming met maximaal 2 graden, maar liever een qua wereldwijde gevolgen nog te behappen 1,5 graden, mogelijk te maken duidelijk hun steentje moeten bijdragen. Gerekend vanuit

wat alle wereldbewoners consumeren, dragen individuen voor twee derde bij aan de wereldwijde uitstoot van broeikasgasen! Transport, wonen en voedsel zijn de drie grote bronnen van uitstoot. En dan te bedenken dat wij, West-Europeanen, na de VS per persoon en een paar landen in het Midden Oosten, gemiddeld de grootste broeikasuitstoot bijdragen.

Wij leven ten opzichte van onze medewereldbewoners op een veel te grote voet!

Het is mijn inziens dan ook te gemakkelijk om alleen naar de overheid en het bedrijfsleven te wijzen als verantwoordelijk voor de te nemen maatregelen.

Wat kunnen we zelf doen?

Met behulp van <https://voetafdruktest.wwf.nl/> kun je zelf zien hoe groot jouw persoonlijke voetafdruk is ofwel in hoeverre jouw eigen leefstijl bijdraagt aan de (over) consumptie. De uitkomst kan je helpen deze voetafdruk te verkleinen.

Je kunt vooral ook als IVN-er tijdens onze belangrijke taak, natuur- en milieueducatie, anderen uitleggen wat de gevolgen van een qua tempo sinds het bestaan van de mensheid nooit eerder vertoonde klimaatopwarming. Het standpunt van vrijwel alle klimaatwetenschappers is dat de mens hierbij verreweg de grootste factor is.

Als we niet tot nog meer handelen overgaan zijn de gevolgen – mogelijk al de komende decennia – desastreus. Voor de natuur, de biodiversiteit, onze prachtige eigen leefomgeving en onze prachtige planeet en al haar bewoners, mens en dier.

Ook in eigen land moeten de signalen niet zijn ontgaan. De opeenvolgende zomers met grote droogte, toename van branden van bos- en heidevelden, de oververhitte steden, de zeer natte en soms ook erg stormachtige win-

An advertisement for Zonnenberg Makelaardij. At the top, there is a logo with the number '15' in a stylized font, followed by 'ZONNENBERG MAKELAARDIJ'. Below this, the word 'WELKOM' is written in large, bold, orange letters. Underneath, it says 'BIJ ZONNENBERG MAKELAARDIJ, JO(UW) MAKELAAR IN VEENENDAAL, RHENEN & DE BETUWE!'. The main image shows a group of four people (three women and one man) sitting around a table in a meeting, looking at documents. At the bottom, there is a large orange speech bubble containing the text 'Wees van harte welkom! Nodig ons uit voor een gratis waardebeoordeling en ontvang ons welkomstcadeau'. Below the speech bubble, there are two columns of contact information: 'Kantoor Veenendaal' with address 'Kerkwijk 101L 3904 AS Veenendaal' and phone '0300 - 55 56 00', and 'Kantoor Rheden' with address 'Trosbeek 100 de Puffelhof 52, 3937 LB Rheden' and phone '0317 - 22 60 18'.

ters en zelfs het noordwaarts oprukken van de eikenprocessierups spreken voor zich. Ook deze corona pandemie wordt al door veel wetenschappers gerelateerd aan onze leefwijze en de klimaatcrisis.

Hoe overtuig je anderen van het risico van onze huidige leefwijze?

Dit kun je als IVN-er onder meer doen tijdens het verzorgen van excursies of andere IVN activiteiten, zoals lezingen, het begeleiden van schoolkinderen en tijdens werkzaamheden in de natuur, zoals Natuur Werkt, onze collectieve IVN moestuin, enzovoort.

Na overtuigen is perspectief bieden minstens zo belangrijk. Wat kunnen deelnemers aan onze activiteiten zelf doen om een bijdrage te leveren aan het beperken van de klimaatopwarming, het voor allen leefbaar houden van onze planeet? Ongeacht kennisniveau, hoeveelheid beschikbare tijd of de inhoud van eigen portemonnee.

Als je hierover meer wil weten of samen wil bedenken, dan is het volgen van de 14 januari te starten IVN klimaat-cursus 'De Groene verandering' een unieke kans. Samen met Ede organiseren we deze cursus als een van de eerste IVN afdelingen in het land.

Er is nog plaats! Ben je overtuigd of overweeg je dat deze cursus je kan helpen je eigen leefwijze in positieve zin bij te stellen of anderen daartoe te motiveren op een wijze die onze planeet en onze eigen leefomgeving helpt leefbaar te houden? Informeer of meld je aan bij

Ida Marsman imarsman@xs4all.nl

PS: Ook op onze website staat meer informatie, met name over de cursusdata.

www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen

Ida Marsman

foto Tineke Wouda

Egelhuis

Egelhuis

Om de egel een veilige plek te kunnen bieden in een nieuwe omgeving moet er een egelhuis zijn. Dit kan van alles zijn, een zelfgebouwd huis of een gekocht kant en klaar huisje.

Een rommelige plekje in een hoek van de tuin vol plantafval waar de egel zelf mee aan de slag kan is ook een mogelijkheid.

Er zijn verschillende bouwtekeningen van egelhuizen:

<http://www.egelbescherming.nl/wp-content/uploads/2019/03/Bouwtekening-egelhuis-1.5.pdf>

Deze bouwtekening is van een mooi huis, ruim genoeg en er is rekening met ventilatie gehouden. Ook voor de onhandige klussers onder ons is het makkelijk om zelf iets te bouwen van bijv. bakstenen, dakpannen, een houten kist en plantafval. Zorg in ieder geval voor een ruim huis waarin er geen condensvorming ontstaat. Gebruik onbewerkt hout zonder giftige stoffen.

De plaats van het huis kan het beste op een rustige plek, onder/tussen de struiken in de schaduw staan.

In het egelhuis wat hooi en bladeren en het liefst ook bovenop wat takken, aarde en plantafval.

EkoPlaza[®]

Uw biologische supermarkt
in Veenendaal

Ook voor uw glutenvrije -
en dieetproducten.

EkoPlaza,
Pr. Bernhardlaan 1, Tel. 0318-516537

Voeder tips voor egels

Een lage schaal met vers water is heel belangrijk. Als er een vijver in uw tuin is zorg dan dat er glooiende oevers zijn (met bijv. waterplanten, stenen, boomstronken) zodat egels en andere dieren ook weer uit het water kunnen klimmen. Een trappetje helpt niet, egels kunnen goed zwemmen maar door de paniek kunnen ze vaak een trappetje niet vinden, beter is zoveel mogelijk glooiende oevers langs de vijver te creëren.

Egels eten graag kattenbrokjes, katten blikvoer (vissmaak is ook prima) of hondenvoer.

Egels mogen geen melk of brood en geen gedroogde meelwormen.

Ze zijn dol op gedroogde meelwormen, pinda's en zonnebloempitten maar dit kan botontkalking tot gevolg hebben. Pinda's en rozijnen blijven daarbij ook vaak vast zitten in het gebit. Als u de egels wilt verwennen kunt u het beste goede kwaliteit kattenbrokjes geven. Voor meer gedetailleerde info, zie link:

<http://www.valewildlife.org.uk/wp-content/uploads/2018/04/Feeding-wild-hedgehogs.pdf>

Om ervoor te zorgen dat de buurkatten geen hapje mee eten kan je een voederstation maken, zie afbeelding;

Plastic bak, ongeveer 30x 50 cm met kleine ingang van 15 bij 15cm, scherpe randjes met tape beplakken. 10 cm achter de ingang 1 baksteen en 1 baksteen boven op het voederstation zetten. Op de bodem is een krantje handig; egels zijn rommelige eters

Egel sporen

Soms is het lastig om te weten of er egels in de omgeving voorkomen, aan de hand van uitwerpselen kan je een idee krijgen of de egel in de tuin rondscharrelt.

Ook voerresten kunnen een bewijs zijn dat de egel langs is geweest.

Doorgang naar andere tuinen

Het is belangrijk dat de egel andere tuinen kan bereiken zodat hij voldoende voedsel kan vinden en in de zomer op zoek kan gaan naar een partner. Doorgangen van 13 bij 13 cm, laag bij de grond zijn prima.

Egelopvang de Vallei

www.egelopvangdevallei.nl

foto Tineke Wouda

foto Tineke Wouda

installatiebedrijf
Bouman

- Waarborg installateur voor gas- en watertechnische installaties
- Dakbedekkingen
- Aanleg, onderhoud cv-installaties en gastoestellen
- Rioleringen
- Lood- en zinkwerken
- Installeren van sanitair
- Ventilatie & aircosystemen

Postbus 307, 3900 AH Veenendaal
Bezoekadres: Generatorstraat 9, 3903 LH Veenendaal
Telefoon (0318) 51 00 01, Fax (0318) 54 38 57

info@boumaninstallatie.nl
www.boumaninstallatie.nl

Lid van UNETO-VNI

Slenterpaadjes

Een van onze tuinvogels, is de houtduif, een zwaargewicht en als hij zich voortbeweegt een beetje onbeholpen. Ik heb al jaren een echtpaar in mijn tuin. Ze bouwen iedere keer opnieuw een rommelig nest wat nooit echt degelijk in elkaar zit. Het bestaat uit takjes die lukraak over elkaar zijn gelegd. Met als gevolg, dat er vaak een kapot gevallen ei op de grond ligt. Of een kaal jong houtduifje wat bijna alleen uit een grote snavel bestaat. En de eksters weten daar wel weer raad mee, sneu. Maar ze houden vol, met grote ijver beginnen ze opnieuw, van maart tot september. Het mannetje en het vrouwtje broeden beiden. Ze broeden in loofbomen en dennenbomen in parken, tuinen en bossen. In de herfst en winter zijn ze soms massaal in eikenbossen om de eikels en beukennotjes te verorberen. Dan boffen ze dit jaar, er zijn er veel. Ze eten ook de oogstresten, van bijvoorbeeld maïs. Ook eten ze koolbladeren uit de moestuinen. Hun bijnaam is dan ook: Koolduif, maar ook woudduif, ringduif en bosduif. Het zijn standvogels, ze blijven het hele jaar hier. Als je in het bos loopt kun je ze horen wanneer ze opvliegen, ze klappen

Houtduiven in den
Aly van Eijk

De duivensoorten die in ons land voorkomen zijn de Turkse tortelduif, zomertortel, de tortelduif, holenduif en de stadsduif. De stadsduif stamt af van de rotsduif, die voorkomt in het Middellandse Zeegebied. De (Turkse) tortelduif werd vroeger in huis gehouden in een kooi. Een oud bijgeloof verhaalt dan het goed voor de reuma was. Ze

Sijtsje aan de elzenproppen
Aly van Eijk

worden ook lachduifjes genoemd. Maar ze waren ook waaks, kwam er midden in de nacht iemand binnen, begonnen ze te koeren. Daar werden de bewoners wel wakker van, een ouderwets alarm! Deze duif is vanuit Zuidoost Europa uitgebreid over de rest van Europa. Ook een standvogel wat bijzonder vruchtbaar is. De zomertortel is een zomergast en overwintert zuidelijk van de Sahara woestijn. Tijdens de trek door het Middellandse zeegebied worden ze zwaar bejaagd, zoals zo vele trekvogels. De holenduif broedt in boomholten, ook holle bomen zoals de wilg; of in de duinen in konijnenholen. Maar hij maakt ook gebruik van oude nesten van de zwarte specht. Of de kauw. Nestkasten maken ze ook gebruik van, of eendenkorven.

Bij het Ketelwegje is het net na de vorst een drukte van belang. De sijtsjes zijn neer gestreken op de elzenproppen. Ze zijn in gezelschap van vinkjes, kool- en pimpelmezen. En regelmatig de langstaartmezen. Die zijn bijna niet te volgen, je hoort ze, kijkt omhoog en ze zijn gelijk uit het oog verdwenen. Ook bij de rietpluimen met de zaden, die nu een beetje treurig in elkaar gezakt zijn. Maar zodra de buizerd hoog boven ze zweeft is alles gelijk in dekking. Veel sijzen komen uit Noord en Oost europa ze trekken door Nederland en er blijven er veel hier. Vooral tussen eind september en half november. Ze trekken in middelgrote groepjes waar ze meestal korte afstanden afleggen, tussen de ene voedselplek naar de andere. En niet alleen de elzenproppen, maar ook coniferen en de kegels van de dennen en sparren.

Ik wens iedereen voor 2021 een mooi natuurjaar toe. Blijf kijken een genieten.

Aly van Eijk

Egeltje PRIK

Een sprookje voor jong en oud, van 1 tot 111.

Er was eens een héél klein egeltje. Ze heette Prik. Prik woonde met haar mama, broertje en zusje in een hele grote tuin.

Prik had het getroffen. Deze tuin is een echt egelparadijs. Er staan veel inheemse struiken, grote oude eiken en lindebomen. De bodem is volledige bedekt met planten. In het najaar laten de bewoners het blad tussen de planten altijd liggen. Zo droogt de aarde niet teveel uit en kunnen de bodemdiertjes, zoals pissebedden, duizendpoten en regenwormen in de bodem leven en kunnen veel spinnen tussen de planten een mooi web spinnen. In het voorjaar en de zomer vliegen er libellen, vlinders en bijtjes en hommels rond en vinden ook de vogels een veilig en voedselrijk plekje. Tussen de takkenbossen en in de composthoop vinden ook veel insecten, veld- en spitsmuisjes en vogels een veilig plekje. Veel insecten betekent ook veel voedsel voor de egels.

De grote vijver, vol kikkers en salamanders, heeft langs de oevers keien liggen waardoor deze aan de randen ondiep is. Zo kunnen egels, vogels en andere kleine dieren er gemakkelijk water drinken en badderen zonder het gevaar te lopen om te verdrinken.

Prik is deze zomer op een veilig plekje in de takkenrib geboren. In de herfst kreeg het egelgezin zelfs een luxe egelhuis met een echt dak, toegedekt door een dikke laag blad en binnen een lekker zacht bed van droge bladeren. Als het donker werd gingen Prik samen met haar zusje en broertje met Mama egel insecten vangen en regenwormen zoeken in de grond. Lekker malse regenwormen waren haar lievelingshapje.

Egels zien niet goed, maar dat hebben ze ook niet nodig in het donker. Met hun neus ruiken ze juist erg goed, zodat ze gemakkelijk in het donker voedsel (vooral insecten, wormen en slakken) kunnen vinden.

Omdat het vooral in het voorjaar en een deel van deze zomer weinig regende en daardoor de grond in de tuin erg droog was, waren er weinig slakken en zaten de regenwormen heel diep onder de grond. Prik was bij zijn geboorte al veel kleiner dan zijn broer en zusje. Zij was ook

niet zo snel en Broer en Zus kaapten regelmatig de weinige wormen en slakken voor haar neus weg.

Gelukkig zette de Vrouw die samen met haar man in een groot mensenhuis in de tuin wonen regelmatig een bakje kattenbrokjes en zacht kattenvoer klaar. De egels kregen zelfs af en toe meelwormen, een lekker hapje dat ook de kippen in de tuin kregen.

Het werd winter en omdat Mama egel, Broer en Zus, door goed eten lekker dik waren geworden, hadden ze onder de huid een dikke vetlaag waardoor ze lekker warm bleven en een lange tijd zonder eten konden. Ze rolden zich lekker op tot een bol vol stekels in het egelhuis en vielen alle drie in een diepe winterslaap.

Nu was Prik helemaal aan haar lot overgelaten! Zij was nog veel te klein en had niet voldoende vet onder haar stekelige huid om de winter te overleven als zij ook in winterslaap ging...

Wat moest zij nu? Gelukkig strooiden de Vrouw nog elke avond wat kattenbrokken bij het egelhuis. Ze vond het wel vreemd dat de brokken elke dag op waren, terwijl alle egels al lang in winterslaap hoorden te zijn. Misschien waren er andere dieren, bijvoorbeeld muisjes of katten die de brokken opaten?

Haar maagje knorde ook al overdag van de honger en Prik waagde het erop midden op de dag op zoek te gaan naar eten. Plotseling rook ze met haar goede spitse neusje helemaal aan de andere kant van de tuin in de kippenren lekkere meelwormen!

Prik vergat haar angst en kroop onder de deur van de kippenren door....

Ze zat net lekker samen met de kippen van de meelwormen te snoepen toen de Man de kippenren binnenkwam. De Man riep gauw de Vrouw en wees haar op het kleine egeltje. De Vrouw schrok; zo'n klein mini-egeltje. En 's nachts vror het al... Zo'n klein egeltje kon de winter buiten nooit overleven!

Gauw trok de Man een paar stevige tuinhandschoenen aan. Hij wist dat de stekels van een egel heel gemeen in je handen kunnen prikken!

De Vrouw haalde een grote plastic bak tevoorschijn en legde een grote handdoek op de bodem. Prik kreeg nog een warm kruikje in een handdoek gerold om tegen aan te kruipen en een doek om over zich heen te trekken. Met de warme lamp boven zich werd zij gauw lekker warm.

Dat Prik veel te licht was bleek al gauw toen de weegschaal slechts 320 gram aangaf.

De Man en de Vrouw twijfelden of ze wel genoeg verstand van egels hadden om zo'n klein egeltje goed te kunnen verzorgen zodat zij voldoende zou groeien om in het voorjaar weer bij haar moeder, Broer en Zus in de tuin te worden gezet.

De telefoon van dierenambulance bleek helaas tijdelijk buiten gebruik. Het egelziekenhuis in Veenendaal, reageerde niet op de voicemail die de Vrouw een paar keer had ingesproken. Toen ze met de landelijke egelbescherming belde om advies vertelde men haar daar dat het egelziekenhuis echt het de beste plek was voor Prik om beter te worden en ze kreeg het dringend advies om con-

tact met het ziekenhuis te blijven zoeken. Op de website stond dat men vooral moest bellen omdat de e-mail door de drukte in het egelziekenhuis niet elke dag gelezen werd. Toch besloot de Vrouw ook maar een mailtje te sturen.

Intussen begon Prik zich al wat veiliger te voelen in haar warme bak in huis en dronk goed uit de bak met water en at smakelijk van het kattenvoer én natuurlijk ..de meelwormen.

Maar ondanks alle goede zorgen groeide Prik veel te langzaam en de Man en Vrouw maakten zich veel zorgen om haar.

Omdat Prik al zijn hele leven in Veenendaal woonde, mocht zij niet in een egelziekenhuis in een andere regio worden opgenomen. Egels worden in hun eigen regio opgevangen en als ze beter zijn ook op een veilige plek in hun eigen regio weer terug gezet.

Na vijf dagen logeren bij de Man en Vrouw, belde het egelziekenhuis in Veenendaal. Gelukkig! De egeldokter had het e-mailtje van de vrouw ondanks haar drukke werkzaamheden eindelijk kunnen lezen en onmiddellijk gebeld. Het telefoonnummer dat op de website van de Egelbescherming stond, bleek niet meer te kloppen!

Prik is door de Man en de Vrouw met spoed alsnog naar het egelziekenhuis gebracht en werd daar door een hele lieve egeldokter opgewacht.

Gauw werd Prik op een zaaltje met andere te kleine of zieke egels in een bedje gestopt.

Hoe het afloopt? Dat is nog even afwachten. De egeldokter heeft wel beloofd dat als Prik goed groeit ze in het voorjaar weer terug mag naar haar moeder, broer en zusje in het egelparadijs.

De dokter vertelde dat er, vooral na een droge zomer, als gevolg van ondervoeding veel egels in het egelziekenhuis worden opgenomen. Niet al die egels komen uit een egelparadijs of wonen vlak bij een drukke weg. Veel egels kijken niet goed uit en worden bij het oversteken van die wegen helaas doodgereden. De dokter is dan ook op zoek naar nog meer egelparadijsjes waar de egels na ontslag uit het egelziekenhuis in mogen wonen.

Epiloog: Dit waar gebeurde sprookje is dus gelijk een oproep. Maak als uw tuin dat al niet is, van uw tuin een egelparadijs! Ook vogels, vlinder en libellen zullen als beloning in uw tuin komen wonen.

Hoe u een egelparadijs scheidt ziet u in het verhaal van Egelopvang de Vallei.

Ida Marsman

Mucha restaurant

3-gangen keuze
uit de gehele kaart € 32,50
inclusief brood met aioli en olijven!
(m.u.v. gerechten met een meerprijs)

Reserveren?
www.restaurantmuch.nl
of 0318-505533

De Sterke Arm 1 • 3901 EK Veenendaal

Kalk

Kalk moet redding brengen

In november heeft de gemeente Ede meer dan 1 miljoen kilo kalk op de Ginkelse Heidelaten uitstorten. Deze kalk, gemalen Noordzeeschelpen, is op 385 hectare bos- en natuurgebied uitgestrooid. Een helikopter van het bedrijf HeliAir uit Harskamp heeft ongeveer 1400 vluchten uitgevoerd om met dit schelpengruis de natuur kalkrijker te maken.

De kalk uit de schelpen maakt het bos- en heidegebied minder zuur. Hiermee hopen de initiatiefnemers te bereiken dat de bodem minder zuur wordt. Dit zal de biodiversiteit van de hoogwaardige flora en fauna ten goede komen. Door verzuring zijn veel belangrijke voedingsstoffen verdwenen. Dit heeft ernstige gevolgen voor zowel dieren als planten en bomen.

HeliAir Helicopter Services

Veel vogels, bijvoorbeeld de koolmees, hebben door verzuring van de natuur een kalktekort. In 2017 vertelde ecoloog Arnold van den Burg in het radioprogramma Vroege Vogels wat deze verzuring ten gevolge heeft. "De pootjes van jonge vogels kun je gewoon buigen, net alsof het rubber is. Datzelfde geldt voor de vleugels, die kun je ook heen en weer bewegen. Door kalkgebrek kunnen de botten niet hard en sterk genoeg worden. In een op de drie nesten zaten jongen met gebroken poten. Een vogel met gebroken pootjes gaat onherroepelijk dood."

De vogels kunnen te weinig voedsel vinden, zoals slakken en miljoenpoten. Deze dieren hebben heel veel kalk in hun uitwendig skelet (exoskelet). Huisjesslakken zijn er al niet meer te vinden. De slakken zijn door gebrek aan kalk verdwenen. De huisjes lossen door verzuring gewoon op. De mezen kunnen geen slakken meer vinden om aan hun jongen te voeren, zodat ze stevige botten zullen krijgen. Maar ze kunnen door kalkgebrek ook zelf geen sterke eierschalen meer maken.

Nu, drie jaar verder, heeft de gemeente Ede opdracht gegeven om met een helikopter kalk uit te strooien. De kalk is ook op veel voederplankjes gestrooid. De mezen hebben de kalk inmiddels ontdekt. Daardoor gaat nu al wat beter.

Maar veel zomergasten, zoals de tjiftjaf, de bonte vliegenvanger en de fitis, komen niet op te voederplankjes af en moeten de kalk uit het voedsel halen.

In het uitgestrooide schelpengruis zit veel calcium. Het carbonaat in de kalk zorgt ervoor dat de zuurgraad wat omhoog gaat. Daardoor kunnen de wortels van de planten zich beter ontwikkelen.

De stikstofneerslag zorgt voor verzuring, maar ook voor vermisting. Het uitstrooien van kalk is erg effectief. Het blijft decennialang aanwezig en misschien nog langer, maar dat is helemaal afhankelijk hoe succesvol het terugdringen van de stikstofdepositie verloopt.

Bron: <https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/>

Henk te Paske

Namens de redactie willen we alle lezers van het Groene Blad toewensen dat we samen weer de natuur in mogen trekken. Samen genieten van wat de natuur ons aan moois geeft.

*Ondanks alle beperkingen
Fijne Feestdagen en
een zonnig en goed 2021*

Redactioneel

Van de redactie

Het moet mij van het hart: iedere keer weer ben ik op zoek naar kopij, terwijl het Groene Blad toch bij uitstek bedoeld is voor de leden en de werkgroepen om elkaar te informeren over wat je hebt gedaan en welke plannen je hebt voor de komende tijd.

Een lange zin. Maar mij uit het hart gegrepen.

Ik wil via deze weg een dringend beroep doen aan de werkgroepen en overige leden om gebruik te maken van de mogelijkheden van dit blad.

Ik begrijp dat vooral nu allerlei activiteiten stil liggen.

Maar toch niet de plannen voor de post-corona tijd neem ik aan. Laat horen wat er in het vat zit.

En ongetwijfeld zijn er allerlei mooie vermeldenswaardige dingen gebeurd die een plek kunnen krijgen in dit blad.

En hebt u die ene prachtige foto gemaakt om met ons alle te delen.

Hoe verder?

Hoe verder met het Groene Blad is ook een vraag geweest waar we binnen de werkgroep Media uitgebreid over hebben gesproken. En na overleg met het bestuur is het besluit genomen om niet meer met een apart themanummer te komen.

Steeds was er pas laat een thema bekend en bleek het ook lastig om daarvoor voldoende pennen op het papier te krijgen. Maar dat er aan een jaarlijks thema aandacht moet worden besteed was wel wenselijk. Een jaarthema zal niet verdwijnen maar op een andere manier in het Groene Blad een plek krijgen.

Daarom zullen we, als er een jaarthema is, door de 4 nummers heen steeds aan dit thema aandacht besteden.

Ik kijk uit naar al jullie bijdragen. Wacht niet tot de deadline, het e-mail adres staat altijd open.

Ondanks alle beperkingen:

Allen fijne kerstdagen en een goed 2021.

Nico Bosman

Hado Groen Techniek
Bos Tuin en Parkmachines
Munnikenweg 155 Veenendaal / Renswoude
www.hadogroentechniek.nl
0318 – 517879 of 511006
Merkdealer van

STIHL	AMBROGIO HUBLOT	VIKING
STIGA	HONDA Power Equipment	

Onze natuur

RON MARTENS

Onze natuur: Slaap lekker

Onze natuur is een natuurcolumn over de ervaringen van Ron en Ivor, werkzaam als toezichthouders bij Utrechts Landschap.

Met dikke trui en winterjas aan lopen we onze rondes door het bos. Hoe komen de dieren de winter door? De Galloway runderen en de Konik paarden krijgen een dikke vacht. Verschillende vogels die hier overwinteren krijgen meer dons in hun verenkleed. Deze dieren houden lucht vast tussen de lagen zodat ze op temperatuur blijven. Andere bewoners van onze bossen houden een winterslaap.

De egel zorgt dat hij in de herfst flinke reserves opbouwt. Zodra de buitentemperatuur onder de tien graden daalt, gaat hij een beschutte plek zoeken. Hij rolt zich op en komt in 'slaapstand'. De lichaamstemperatuur daalt van 35 naar 5 graden, zijn hartslag daalt van 180 naar 20 slagen per minuut. De stofwisseling past zich aan. Poepen en plassen doet hij niet meer. Als hij niet wordt verstoord, zal de vetreserve genoeg zijn om op in te teren. De vleermuis overwintert op een zelfde manier; hij zoekt een holle boom of lege ruimte. Zijn ademhaling daalt naar één keer per uur.

Andere dieren, zoals de das en de eekhoorn, houden een winterrust. Zij blijven in rust en verlaten hun schuilplaats om af en toe bij te eten van de aangelegde voorraad.

Kikkers en ringslangen gaan nu in de Blauwe Kamer op zoek naar overwinterplekken, zoals op hoger gelegen droge pekken in holletjes of onder een dikke laag bladeren. Deze koudbloedige dieren, worden net als de salamanders en insecten stijf tijdens hun overwintering. Anders dan de zoogdieren is de lichaamstemperatuur afhankelijk van de omgevingstemperatuur. In tegenstelling tot warmbloedige winterslapers kan men dieren die stijf worden door de kou niet door een prikkeling wakker maken. Pas als het buiten warm genoeg is, worden ze weer actief.

foto Tineke Wouda

De natuur komt in een koude periode tot rust. De dieren zoeken geborgenheid en zoeken naar het schaarser wordende eten. Warm gekleed lopen we nu onze toezichtrondes om ervoor te zorgen dat de dieren niet verstoord raken. Laat het maar weer een echte winter worden!

NB: deze column is op persoonlijke titel geschreven door 2 bevlogen natuurbeschermers.

foto Tineke Wouda

Wat te doen

Wat te doen tijdens de corona lock-down

Door de huidige coronamaatregelen liggen alle fysieke activiteiten stil.

Gelukkig kunnen er online allerlei lezingen, webinars en degelijke worden gevolgd.

Landelijk ivn biedt via natuuracademie een reeks van e-learning mogelijkheden, die je kunt vinden onder:

<https://natuuracademieonline.ivn.nl/resources>

Avondlezing (digitaal) van Burgers' Zoo: Van alg tot orchidee

Deze avondlezing kun je digitaal thuis volgen.

Deze avondlezing kun je uitsluitend digitaal thuis volgen, Start 19.30 uur

Hiervoor dien je vooraf aan te melden !

20 januari 2021: 'Van alg tot orchidee'

Hoe zag de wereld eruit voor de bloemplanten domineerden ?

Welke handige aanpassingen hadden planten nodig om vanuit de zee het land te veroveren ?

En wat gebeurde daarna ?

Hoe ontwikkelden planten zich in de loop van de geschiedenis van de aarde ?

Biologe en rondleidster van Burgers' Zoo Selma Renting neemt je mee op een verrassende tijdreis langs de evolutie van planten.

Waar

Thuis.

Aanmelden verplicht

Om online te volgen dien je je van tevoren aan te melden: www.burgerszoo.nl/actiepagina/avondlezingen

Avondlezing (digitaal) van Burgers' Zoo: Leeuwen

Deze avondlezing kun je digitaal thuis volgen

Deze avondlezing kun je digitaal thuis volgen, Start 19.30 uur

Hiervoor dien je eveneens vooraf aan te melden !

17 februari 2021: Leeuwen

De avondlezingen vinden plaats in het Auditorium van het Safari Meeting Centre.

De lezingen zijn van 19.30 uur tot 21.30 uur.

Deelname is voor abonneementhouders gratis !

Overige luisteraars betalen aan de kassa € 4,00.

Aanmelden verplicht

Om erbij te zijn dient u zich van tevoren aan te melden.

www.burgerszoo.nl/avondlezingen

KNNV en Corona

Op heel kleine schaal doen afdelingen buiten leuke activiteiten. Volgt de KNNV ook digitaal met het nieuwe KNNV Youtube-kanaal, met lezingen over uiteenlopende onderwerpen.

https://www.youtube.com/channel/UCLejwvrGoCODwM_5HzVomg/videos

Gidsenopleiding

Natuurgidsenopleiding

De Natuurgidsenopleiding start begin 2022.

Begin 2022 zal er een nieuwe natuurgidsenopleiding van start gaan. Deze NGO wordt gezamenlijk georganiseerd door IVN Ede, IVN Veenendaal-Rhenen, IVN ZW Veluwezoom en KNNV Wageningen e.o.

De cursus is verschoven vanwege corona. Natuur beleven via de PC kent z'n beperkingen. We vinden de interactie tussen cursisten onderling en met docenten van groot belang.

De cursus

Gedurende een periode van vijf kwartalen komen thema's aan de orde, zoals de relatie mens en natuur, ecosystemen en duurzaamheid. U leert de opgedane kennis toe te passen in de natuur, kortom veldwerk, en hoe u ook anderen enthousiast maakt voor de natuur.

Samenwerken is een belangrijk aspect van de opleiding, net als het actief bijdragen aan de inhoud. U sluit de opleiding af met een werkstuk over een zelf gekozen (en goed bevonden) onderwerp. Na een succesvol afgeronde opleiding krijgt u een landelijk erkend diploma en bent u natuurgids.

Zie ook de website van IVN

Landelijk: <https://www.ivn.nl/natuuracademie/natuurgidsenopleiding>

Heb je belangstelling, laat het weten aan de IVN afdeling van je woonplaats:

- secretariaat@ivnveenendaal-rhenen.nl
(gemeente Veenendaal en Rhenen).

DAILYWORKWEAR.NL

- ✓ **BEDRIJFSKLEDING**
- ✓ **SPORTKLEDING**
- ✓ **PROMOTIEKLEDING**
- ✓ **WERKSCHOENEN**

Wageningse laan 46 | VEENENDAAL

foto Tineke Wouda

Pesticiden

IN TROUW GELEZEN (27-11-2020)

Met onbegrip gelezen.

Het verbod om buiten de landbouw pesticiden te gebruiken is door de rechter van tafel geveegd.

Nederlandse gemeenten mogen onkruid op wegen en stoepen en in parken en plantsoenen toch weer met landbouwgif bestrijden. Het verbod hierop, dat in 2016 van kracht werd, heeft geen wettelijke grondslag. Dat heeft het Gerechtshof in Den Haag bepaald.

De rechter deed in hoger beroep uitspraak in de zaak die Nefyto en Artemis, twee organisaties van bestrijdingsmiddelenfabrikanten, hadden aangespannen tegen het ministerie van infrastructuur en waterstaat. De fabrikanten beriepen zich erop dat de regering weliswaar het gebruik van bepaalde middelen op bepaalde plaatsen kan verbieden, maar geen bevoegdheid heeft om een algemeen verbod uit te vaardigen. De rechter gaf hun daarin gelijk. De regering besloot tot het 'pesticideverbod' om de menselijke gezondheid zo veel mogelijk te beschermen en om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Volgens secretaris Jo Ottenheim van Nefyto draagt een algemeen verbod niet bij aan dat doel, omdat een bestrijdingsmiddel in Nederland alleen op de markt komt als het niet schadelijk is.

Het einde aan het verbod valt samen met de presentatie, vrijdag, van een rapport van twee zelfstandig landbouwkundig onderzoekers, die constateerden dat in natuurge-

bieden in Gelderland veel giftige stoffen, waaronder pesticiden uit de landbouw, voorkomen in de bodem en in planten. Die gifstoffen kunnen door de wind zijn meegenomen van elders. Onderzoeker Jelmer Buijs noemt het terugdraaien van het gifverbod buiten de landbouw dan ook 'twee stappen terug' voor de natuur.

Secretaris Jo Ottenheim van Nefyto wijst erop dat Buijs en zijn collega in de Gelderse natuur géén stoffen hebben gevonden die op dit moment zijn toegestaan voor gebruik in de Nederlandse landbouw. "Dat lijkt mij winst." Ottenheim hoort naar eigen zeggen uit zijn achterban vaak klachten over de strenge eisen die er aan bestrijdingsmiddelen worden gesteld, om schadelijke neveneffecten te voorkomen.

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen staat politiek sterk ter discussie. Het in 2016 ingevoerde verbod past in het streven van de regering om ervoor te zorgen dat in 2030 vrijwel geen pesticiden meer vanuit de landbouw in het milieu terecht komen. Eurocommissaris Frans Timmermans formuleerde dit voorjaar in zijn Green Deal bovendien de ambitie het totale gebruik van bestrijdingsmiddelen in Europa in de komende tien jaar te halveren.

Het pesticideverbod leidde ertoe dat gemeenten en reinigingsdiensten op zoek moesten naar andere manieren om onkruid te bestrijden op wegen en pleinen en in parken en plantsoenen. Volgens programmamanager Bas Peeters van de Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement NVRD zijn veel gemeenten overgegaan op bestrijding met hitte of stoom. Ook wordt onkruid nu weg geborsteld of gemaaid. "Dat is drie keer zo duur en veel minder effectief. Je plaagt het onkruid, in plaats van het te doden." Peeters verwacht, gelet op de gedane investeringen, evenwel niet dat veel gemeenten nu weer zullen teruggrijpen op de gifspuit.

Recept

Pompoenringen met curry

Op zoek naar een lekker en diervriendelijk gerecht voor de feestdagen? Maak deze pompoenringen met curry en quinoa. Recept van Lisa goes Vegan.

Ingrediënten

1 flespompoen, in ringen en blokjes
1 zoete aardappel, in blokjes
1 pot biologische kikkererwten, uitgelekt
2 uien, in ringen
1 knoflookteen, geperst
1 el garam masala kruiden of milde curry pasta
handje verse koriander
200 ml kokosmelk
200 gram quinoa of rijst

Bereiding

Bereidingstijd: 45 minuten
4 porties
Vegetarisch gerecht

1. Verwarm de oven voor op 180 graden en gebruik de – grillstand. Snijd de pompoen in de breedte doormidden. Haal het vruchtvlees eruit en snijd in de breedte dunne ringen.
2. Leg ze op een bakplaat en rooster ze 20 minuten goudbruin.
3. Verhit een soeppan met wat olie en fruit hier de ui en knoflook aan. Voeg na 3 minuten de zoete aardappel, pompoenblokjes, kikkererwten en de garam masala kruiden (of curry pasta) toe. Roerbak totdat de geuren goed vrijkomen.
4. Schenk vervolgens de kokosmelk erbij. Laat de curry nu afgedekt 15-20 minuten zachtjes doorkoken totdat de saus is ingedikt.
5. Kook ondertussen de quinoa volgens de verpakking.
6. Proef de curry en voeg naar smaak meer kruiden toe. Leg daarna een pompoenring op een bord, vul het binnenste met een beetje quinoa, schep vervolgens de curry erop en garneer met verse koriander.

Eet smakelijk!

foto Tineke Wouda

Lid Worden van IVN

U kunt het werk van de IVN-afdeling Veenendaal-Rhenen steunen door IVN-lid te worden. Als lid bent U van harte welkom bij onze activiteiten.

Als lid, ontvangt U, naast ons Groene Blad dat minimaal 4 keer per jaar verschijnt, ook het kwartaalblad "Mens en Natuur" van de landelijke IVN vereniging.

Aanmelding:

<https://www.ivn.nl/word-lid>

Opzegging en/of verhuizingen: z.s.m. opgeven via:

ledenadministratie@ivnveenendaal-rhenen.nl

Bijdrage GB

Hebt u iets moois of unieks beleefd in de natuur, vertel datdoor een stukje te schrijven voor het Groene Blad. Iedere bijdrage is welkom. Deel deze ervaring met de lezers van dit blad. Net zoals die prachtige foto die u hebt gemaakt. Laat iedereen meegnieten van al het mooie van de natuur. Hebt u weet van activiteiten die voor de lezers van het Groene Blad interessant of zinvol zijn, maak het (liefst ruim van tevoren) kenbaar bij de redactie.

Nico Bosman

GROENE BLAD Geheel in kleur?

U kunt van het Groene Blad geheel in kleur genieten.

Download daarvoor het blad van de site.

Die kunt u vinden op:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen/archief-van-hetgroene-blad>

Daar vindt u vorige nummers van het Groene Blad.

